

21.05.2025

KURUL KARARI

Toplantı Tarihi/Sayısı : 12.03.2025/240
Karar Numarası : 2025/165

Konu : Resen İnceleme
Muhatap : Kilis Belediye Başkanlığı
Adres : -

I. KONU

1. Kilis Belediyesi tarafından işyerlerine asılan Arapça tabela ve afişler kaldırılırken diğer yabancı dillerdeki tabela ve afişler hakkında işlem tesis edilmemesinin dil temelinde ayrımcılık yasağına aykırılık teşkil ettiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Kilis Belediye Başkanı Av. H.B.’nin talimatıyla Kilis Belediyesi Zabıta Müdürlüğüne bağlı zabıta ekiplerinin Arapça tabelalı işyerlerine yönelik denetim başlattığı, yapılan denetimlerde zabıta ekiplerince iş yerlerindeki Arapça tabela ve afişlerin sökülerek kaldırılmaya başlandığı, Arapça tabelaların kaldırılması için tüm esnafa 30 günlük süre verildiği, diğer yabancı dillerdeki tabelalara ise herhangi bir işlem yapılmadığına ilişkin iddialar yazılı ve görsel medyaya yansımıştır.

3. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde “*Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda söz konusu iddialar hakkında mezkûr Kanun hükmü gereğince 8/5/2024 tarihli ve 2024/505 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu kararı ile resen inceleme başlatılmasına karar verilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

4.6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin altıncı fıkrasında insan hakları ve ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin resen incelemelerde, ihlal mağduru şahsen belirlenebilir ise kendisinin veya kanuni temsilcisinin açık rızasının alınmasının şart olduğu belirtilmiş ancak söz konusu resen incelemede ihlal mağdurları şahsen belirlenebilir olmadığından bu madde uygulanmamıştır.

5. Kilis Belediyesi tarafından yabancılara yönelik ayrımcı muamelede bulunduğu iddiaları hakkında başlatılan resen inceleme kapsamında 6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Kurum, ihlal iddiasına muhatap olan taraftan yazılı görüşünü sunmasını ister." hükmü uyarınca ihlal iddiasına muhatap taraf olan Kilis Belediye Başkanlığının yazılı görüşü alınmıştır.

6. Muhatap Kilis Belediye Başkanlığından alınan yazılı görüşte özetle:

a. Arapça, İngilizce ya da diğer yabancı dillerdeki tabelaların kaldırılmasına ilişkin Belediye tarafından herhangi bir karar alınmadığı ve herhangi bir tabela kaldırma işlemi yapılmadığı,

b. Ülkemizde kullanılan tabelalar için kuralların Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından TS 13813 standardı ile belirlendiği, yabancı dilin yer aldığı tabelalara ilişkin hususların da söz konusu standart ile belirlendiği, bu kapsamda yabancı dilde ifadenin yer aldığı tabelalarda yabancı dildeki ifadelerin Türkçe ifadelerin %25'ini geçmeyecek büyüklükte puntolarla yazılması gerektiği,

c. 4/11/2021 tarihi itibarıyla 81 ildeki Vali ve Kaymakamların koordinasyonunda; İl Göç İdaresi Müdürlükleri, kolluk kuvvetleri, yerel yönetimler, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları ve ilgili sivil toplum kuruluşu (STK) temsilcilerinin katılımı ile hem il hem de ilçe düzeyinde konu hakkında denetim komisyonlarının dahi oluşturulabildiği,

ç. Dolayısıyla söz konusu standardın uygulanmasının denetlenmesi ve vergi levhası olmayan işletmelerin oluşturduğu haksız rekabetin önüne geçilmesi için ilgili kamu kurumlarınca ve kolluk kuvvetlerince yürütülen denetimlerin gerçekleştirilmesi gerektiği,

d. Belediyenin işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı olmayan işyerlerine ve TSE standartlarına uygun olmayan tabelalara ilişkin denetimde bulunduğu belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

7. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Devletin bütünlüğü, Resmî dili, bayrağı, milli marşı ve başkenti" başlıklı 3'üncü maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir. (...)"

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

8. Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

9. Anayasa'nın "Çalışma ve sözleşme hürriyeti" başlıklı 48'inci maddesi şöyledir:

"Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir. Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır."

10. Anayasa'nın "Çalışma hakkı ve ödevi" başlıklı 49'uncu maddesi şöyledir:

"Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır."

11. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentleri şöyledir:

"Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi,

Dolaylı ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temelleriyle bağlantılı olarak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılamayan dezavantajlı bir konuma sokulmasını ifade eder."

12. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

(3) *Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.*

(4) *Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel 2 kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.”*

13. 6701 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatı uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.”

14. 6701 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.”

15. Mezkûr Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (g) bentlerinde Kurumun “İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak ve sonuçlarını takip etmek” ve “Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”le görevli olduğu düzenlenmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

16. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesi kapsamında Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK) ayrımcılık yasağı ihlali iddialarını başvuru üzerine veya resen; insan hakları ihlali bağlamındaki iddiaları ise resen inceleme yetkisini haizdir. Bu kapsamda Kilis Belediye Başkanı Av. H.B’nin talimatıyla Kilis Belediyesi Zabıta Müdürlüğüne bağlı zabıta ekiplerinin Arapça tabelalı iş yerlerine yönelik denetim başlattığı, yapılan denetimlerde zabıta ekiplerince iş yerlerindeki Arapça tabela

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

ve afişlerin sökülerek kaldırılmaya başlandığı, Arapça tabelaların kaldırılması için tüm esnafa 30 günlük süre verildiği, diğer yabancı dillerdeki tabelalara ise herhangi bir işlem yapılmadığına yönelik haberlerin basında ve sosyal medyada yer alması üzerine, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/5/2024 tarihli ve 2024/505 sayılı kararı ile ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine ilişkin söz konusu iddialar hakkında resen inceleme başlatılmıştır.

17. 6701 sayılı Kanun'un "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi ile kişilerin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşit muamele görme hakkı güvence altına alınarak cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaklanmıştır. Bu kapsamda resen incelemeye konu somut olayda, Kilis Belediyesi tarafından işyerlerine asılan Arapça tabela ve afişlerin kaldırıldığı, diğer yabancı dillerdeki tabela ve afişlere ise herhangi bir işlem yapılmadığı yönündeki iddialar dil temelinde ayrımcı bir muamele teşkil edip etmediği yönünden incelenecektir.

18. 3/11/1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'un 2'nci maddesi "*Bu Kanunun neşri tarihinden itibaren Devletin bütün daire ve müesseselerinde ve bilcümle şirket, cemiyet ve hususi müesseselerde Türk harfleriyle yazılmış olan yazıların kabulü ve muameleye konulması mecburidir.*" hükmünü içermektedir. Mezkûr Kanun'un 4'üncü maddesinde ise "... 1928 senesi Kanunuevvelinin iptidasından itibaren Türkçe hususi veya resmi levha, tabela, ilan, reklam ve sinema yazıları ile keza Türkçe hususi, resmi bilcümle mevkut, gayri mevkut gazete, risale ve mecmuaların Türk harfleriyle basılması ve yazılması mecburidir." hükmü yer almaktadır.

19. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kamu kurum ve kuruluşları ile şirket, dernek gibi özel kuruluşlarda Türk harfleri dışında başka bir alfabenin kullanımı, 1353 sayılı Kanun'un ikinci maddesi hükmü uyarınca kanun koyucu tarafından sınırlandırılmıştır. İlgili düzenleme gereğince, Resmî dilin korunması ve kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla Türkiye'de faaliyet gösteren bir işletmenin kullandığı tabelaların Türk alfabesine uygun bir şekilde düzenlenmesi zorunludur. Mevcut dosya kapsamında, işletmelerin tabelalarında Türkçe harf kullanılmasını öngören kuralın 1353 sayılı Kanun ile düzenlenmiş olması ve Belediyenin mezkûr Kanun'da belirlenmiş sınırlamalara uygun hareket etmesi gerektiğinden, Türk harflerinin kullanıldığı tabelalar ile diğer dillerin kullanıldığı tabelalar arasında muamele farkı olup olmadığı incelenmeyecek, yapılacak olan değerlendirme yalnızca Türkçe dışındaki dillerin kullanıldığı tabelalara yönelik işlemler arasında muamele farkı olup olmadığıyla sınırlı olacaktır.

20. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesine göre "*Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

yararlanma cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.”

21. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 2’nci maddesine göre “Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya diğer herhangi bir akide, milli veya içtimai menşe, servet, doğuş veya herhangi diğer bir fark gözetilmeksizin işbu Beyannamede ilan olunan tekmil haklardan ve bütün hürriyetlerden istifade edebilir.” Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme’nin (MSHS) 2’nci maddesinin ilgili bölümüne göre “Bu Sözleşme’ye Taraf her Devlet, kendi ülkesinde yaşayan ve yetkisi altında bulunan bütün bireylere ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya başka bir fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum ya da başka bir statü bakımından hiçbir ayrım gözetmeksizin bu Sözleşme’de tanınan hakları sağlamak ve bu haklara saygı göstermekle yükümlüdür.”

22. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerin kullanılmasında 14’üncü maddenin, tarafsız ve makul bir gerekçe olmadan benzer durumdaki kişilere farklı şekilde muamele edilmesini yasakladığını hatırlatmaktadır. Ayrıca bu hüküm kapsamında farklı muamelenin tarafsız ve makul bir gerekçesi olmaması, bir diğer ifadeyle meşru bir amacın bulunmaması veya kullanılan araçlar ve hedeflenen amaç arasında makul bir orantı yoksa ayrımcı muamelenin söz konusu olacağını ifade etmektedir (AİHM, *Fabris/Fransa* [BD], B. No: 16574/10, 7/2/2013 para. 56; AİHM, *Marckx/Belçika*, B. No: 6833/74, 13/06/1979, para. 33; AİHM, *Sejdić ve Finci/Bosna Hersek*, B. No: 27996/06-34836/06, 22/12/2009, para. 42).

23. Birleşmiş Milletler Medenî ve Siyasî Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme’nin (MSHS) 26’ncı maddesi uyarınca “Herkes yasalar önünde eşittir ve hiçbir ayrım gözetilmeksizin yasalarca eşit derecede korunur. Bu bakımdan, yasalar her türlü ayrımı yasaklayacak ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi ya da başka fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum veya diğer statüler gibi, her bağlamda ayrımcılığa karşı eşit ve etkili korumayı temin edecektir.”

24. Dil temelinde ayrımcılık yasağı; bireylerin konuştukları, yazdıkları, kullandıkları dil dolayısıyla ayrımcılığa uğramalarının önüne geçmeyi amaçlamaktadır. Dil temelinde ayrımcılık; lehçeleri, şiveleri, ağızları aynı zamanda işaret dillerini de içermektedir. Bir kişinin hukukten tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını dili nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele dil temelinde doğrudan ayrımcılık olarak tanımlanmaktadır. Görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda bir kişinin, dili ile bağlantılı olarak hukukten tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılmayan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

dezavantajlı konuma sokulması ise dil temelinde dolaylı ayrımcılık teşkil etmektedir (TIHEK, Ayrımcılık Temelleri Serisi, No: 8 Dil Temelinde Ayrımcılık, 2022, s. 3-6).

25. Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesinin (ESKHK) 20 No’lu Genel Yorumu’na göre belirli bir dil ya da yöresel şive bakımından ayrımcılık genellikle ulusal ya da etnik köken nedeniyle eşit olmayan muameleyle yakından bağlantılıdır. Dille ilgili sınırlamalar, Sözleşmenin 15’inci maddesinde güvence altına alınan kültürel yaşama katılma hakkı da dâhil, Sözleşmede tanımlanan hakların kullanılmasını engelleyebilir. Bu nedenle, örneğin kamu hizmetleri ve malları hakkındaki bilgilerin mümkün olduğunca azınlıkların konuştukları dillerde de sunulması gerekir ve Taraf Devletler istihdam ve eğitimde dille ilgili herhangi bir koşulun makul ve nesnel ölçütlere dayanmasını güvence altına almalıdır [EKSHK, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklarda Ayrım Gözetilmemesine İlişkin 20 No’lu Genel Yorum, E/C.12/GC/20, 10/6/2009, para. 21].

26. Bir kişinin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını dili nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele dil temelinde doğrudan ayrımcılık oluşturacaktır. Görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda bir kişinin, dili ile bağlantılı olarak hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılamayan dezavantajlı konuma sokulması ise dil temelinde dolaylı ayrımcılık teşkil edecektir.

27. Kilis Belediye Başkanlığı tarafından gönderilen bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda her ne kadar Belediye tarafından sunulan ilk yazılı görüşte Arapça tabelaların kaldırılmasına ilişkin herhangi bir karar alınmadığı ve herhangi bir tabela kaldırma işlemi yapılmadığı belirtilse de Kilis Belediyesinin resmi internet sitesi olan www.kilis.bel.tr’de 14/4/2024 tarihli “*Arapça Tabelalar Kaldırılıyor*” başlıklı yazıda; “*Belediye Başkanımız Av. H.B. ’nin talimatıyla Belediyemiz Zabıta Müdürlüğüne bağlı zabıta ekipleri, Arapça tabelalı işyerlerine yönelik denetim başlattı. Yapılan denetimlerde zabıta ekipleri, işyerlerinde Arapça tabela ve posterleri sökme işlemine başladı. İşyeri açma ve çalıştırma ruhsatı olmayan esnaflara uyarıda bulunuldu.*” şeklinde bir açıklamanın yapıldığı tespit edilmiştir. Bu nedenle muhatap Belediyeden ek yazılı görüş talep edilerek hakkında tabela kaldırma veya değiştirme işlemi yapılan işletme sahiplerinin uyruklarına ilişkin dağılımın ve sayının bildirilmesi, kaldırılan veya değiştirilen tabelaların hangi dillerde olduğuna ilişkin bilgi verilmesi, denetimler sonucu tabelası kaldırılan veya değiştirilen işletmelere ilişkin sayının belirtilmesi ve gerçekleştirilen denetim ve uygulamalar kapsamında Türkçe ve yabancı dilin birlikte yer aldığı tabelalara ilişkin TSE tarafından belirlenen TS 13813 standardının göz önüne alınıp alınmadığının belirtilmesi istenmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

28. Kilis Belediye Başkanlığından alınan 11/10/2024 tarihli yazılı görüşte; “Belediye Zabıta Müdürlüğünce Belediye Zabıta Yönetmeliği’nin 10 ve 11’inci maddeleri ile Kilis Belediye Başkanlığı Emir ve Yasakları Uygulama Yönetmeliği’nin 14’üncü maddesi gereğince rutin çalışma faaliyetleri kapsamında, il genelinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı, hijyen, tabela işgal çalışmaları yapıldığı, bu kapsamda iş yerleri ile ilgili işletmecinin tabiiyeti fark etmeksizin tüm işletmelere denetim yapıldığı, Kilis’te geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeli misafir sayısının, Kilis İl Göç Müdürlüğünün resmi rakamlarına göre 67 bin civarında olduğu, Suriyeli misafirlerin birçoğunun ticari faaliyet yürüttüğü ve ticari faaliyet yürütenlerin çoğunluğunun ruhsatsız iş yeri açarak herhangi bir resmi kayıt olmadan çalıştığı, Suriyeli misafirler tarafından işletilen müesseselerde çoğunlukla Arapça yazılar ve karakterlerin kullanıldığı, uyarı yapılan misafirlerden bazılarının Türkçe bilmediği, bu nedenle denetim yapmaya giden personele ne yapmak istediklerini işaretle göstererek anlamaya çalıştıkları, anlamaları için denetime konu yazıların personel tarafından kaldırıldığı, Zabıta Müdürlüğü personelinin bu işletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’e uygun olarak faaliyetlerini sürdürmeleri için denetim ve yönlendirme yaptığı, TS13813 Standartına göre tabela üzerinde %75 Türkçe, %25 yabancı dil kullanılması gerektiğinden, üzerinde Türkçe karakterleri olmayan ve Standarta uygun olmayan yazılar hakkında düzenleme yapıldığı, Standarta uygun iş yerlerinde herhangi bir değişiklik yapılmasının istenilmediği, söz konusu işletmelerin sayısının 350’den fazla olduğu, denetim yapılan işletme sayısının da 350 kadar olduğu, ruhsatsız faaliyet sürdürdüğü için kapatılma riski olduğunu anlayan işletmelerin bu durumu anlar anlamaz şehirde Suriyeli yerleşiminin yoğun olduğu başka bir muhite yeniden dükkan açtıkları, bu nedenle kesin sayının tespit edilemediği, Standarta uygun olmayan yazı ve levhaların yalnızca Arapça dilinde yazıldığı, Zabıta Müdürlüğünce yapılan denetimler esnasında birçok denetimin fotoğrafının çekildiği ancak tüm denetimlerin fotoğrafının alınmadığı, örnek olarak Belediyenin internet sitesinde yer alan denetim görselinin önceki ve sonraki halinin yazının ekinde sunulduğu, ülkemiz genelinde kendi nüfusuna oranla geçici koruma kapsamında misafir bulunan en yoğun şehirin Kilis olduğu, bu kapsamda birlikte yaşadıkları Suriyeli vatandaşların ticari faaliyetlerini yürürlükte olan kanun ve yönetmelikler kapsamında sürdürebilmeleri adına Belediyenin yönlendirme ve yardımcı olma faaliyetlerinin devam ettiği, ruhsat almak için Belediyeye müracaat eden birçok kişinin iş yeri açma ve çalışma ruhsatını almış oldukları ve TS 13813 Standartına uygun olarak faaliyetlerini sürdürmekte oldukları, özellikle Arapça dilinde olan tabela, afiş vb. tanıtıcı broşürlere yönelik kaldırma ve engellemenin söz konusu olmadığı, Belediyenin internet sitesinde yer alan görüntülerin yukarıda açıklanan çalışmalara ilişkin olduğu, “Arapça Tabelalar Kaldırılıyor” başlığı ve açıklamasının konu ile ilgili personelin bireysel açıklaması olduğu” ifade edilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

29. Somut olayda Kilis Belediyesinin Türkçe olmayan tabelaların kaldırılmasına ilişkin uygulamasının sadece Arapça tabelalara yönelik olduğu, diğer yabancı dillerdeki tabela ve afişlere ise herhangi bir işlem yapılmadığı, söz konusu uygulama sebebiyle Arapça tabela kullanan kişilerin diğer dillerde tabela kullanan kişilere kıyasla farklı muameleye tabi tutulduğu ve bu durumun dil temelinde ayrımcı muamele teşkil ettiği iddia edilmektedir. Bu çerçevede ayrımcılık yasağı kapsamında bir değerlendirme yapabilmek için öncelikle farklı bir muamele bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

30. Muhatap Belediye tarafından sunulan yazılı görüşlerde; ülkemizde kullanılan tabelalar için kuralların TSE tarafından TS 13813 standardı ile belirlendiği, yabancı dilin yer aldığı tabelalara ilişkin hususların da söz konusu standart ile belirlendiği, bu kapsamda yabancı dilde ifadenin yer aldığı tabelalarda yabancı dildeki ifadelerin Türkçe ifadelerin %25'ini geçmeyecek büyüklükte puntolarla yazılması gerektiği, Belediye Zabıta Müdürlüğünce Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 10 ve 11'inci maddeleri ile Kilis Belediye Başkanlığı Emir ve Yasakları Uygulama Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesi gereğince rutin çalışma faaliyetleri kapsamında, il genelinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı, hijyen, tabela işgal çalışmaları yapıldığı, bu kapsamda işyerleri ile ilgili işletmecinin tabiiyeti fark etmeksizin tüm işletmelere denetim yapıldığı, Belediyenin işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı olmayan işyerlerine ve TSE standartlarına uygun olmayan tabelalara ilişkin denetimde bulunduğu, Kilis'te geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeli sayısının Kilis İl Göç Müdürlüğünün resmi rakamlarına göre 67 bin civarında olduğu, Suriyeli kişilerin birçoğunun ticari faaliyet yürüttüğü ve ticari faaliyet yürütenlerin çoğunluğunun ruhsatsız işyeri açarak herhangi bir resmi kayıt olmadan çalıştığı, Suriyeli kişiler tarafından işletilen müesseselerde çoğunlukla Arapça yazılar ve karakterlerin kullanıldığı, uyarı yapılan işletme sahiplerinden bazılarının Türkçe bilmediği, bu nedenle denetim yapmaya giden personele ne yapmak istediklerini işaretlerle göstererek anlamaya çalıştıkları, anlamaları için denetime konu yazıların personel tarafından kaldırıldığı, Zabıta Müdürlüğü personelinin bu işletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'e uygun olarak faaliyetlerini sürdürmeleri için denetim ve yönlendirme yaptığı, TS13813 Standardına göre tabela üzerinde %75 Türkçe, %25 yabancı dil kullanılması gerektiğinden üzerinde Türkçe karakterleri olmayan ve Standarda uygun olmayan yazılar hakkında düzenleme yapıldığı, Standarda uygun iş yerlerinde herhangi bir değişiklik yapılmasının istenilmediği, söz konusu işletmelerin sayısının 350'den fazla olduğu, denetim yapılan işletme sayısının da 350 kadar olduğu, ruhsatsız faaliyet sürdürdüğü için kapatılma riski olduğunu anlayan işletmelerin bu durumu anlar anlamaz şehirde Suriyeli yerleşiminin yoğun olduğu başka bir muhite yeniden dükkan açtıkları, bu nedenle kesin sayının tespit edilemediği, Standarda uygun olmayan yazı ve levhaların yalnızca Arapça dilinde yazıldığı, Zabıta Müdürlüğünce yapılan denetimler esnasında birçok denetimin fotoğrafının çekildiği ancak tüm denetimlerin fotoğrafının alınmadığı, örnek olarak Belediyenin internet sitesinde yer alan denetim görselinin önceki ve sonraki

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

halinin yazının ekinde sunulduğu, ülkemiz genelinde kendi nüfusuna oranla geçici koruma kapsamında bulunanların en yoğun olduğu şehirlerden birinin Kilis olduğu, bu kapsamda birlikte yaşadıkları Suriyeli vatandaşların ticari faaliyetlerini yürürlükte olan kanun ve yönetmelikler kapsamında sürdürebilmeleri adına Belediyenin yönlendirme ve yardımcı olma faaliyetlerinin devam ettiği, ruhsat almak için Belediyeye müracaat eden birçok kişinin işyeri açma ve çalışma ruhsatını almış oldukları ve TS 13813 Standardına uygun olarak faaliyetlerini sürdürmekte oldukları, özellikle Arapça dilinde olan tabela, afiş vb. tanıtıcı broşürlere yönelik kaldırma ve engellemenin söz konusu olmadığı, Belediyenin internet sitesinde yer alan görüntülerin yukarıda açıklanan çalışmalara ilişkin olduğu, “Arapça Tabelalar Kaldırılıyor” başlığı ve açıklamasının konu ile ilgili personelin bireysel açıklaması olduğu ifade edilmiştir.

31. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları*” başlıklı 15’inci maddesinin birinci fıkrasında “*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır: (...) (n) Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek, (...)*” şeklinde belirtilerek reklam tabelalarına ilişkin standart getirmek belediyelerin yetkileri arasında sayılmıştır. Belediye Zabıta Yönetmeliği’nin 10’uncu maddesinin 3’üncü bendinde “*Belediye karar organları tarafından alınmış kararları, emir ve yasakları uygulamak, alınan karar, emir ve yasaklara uymayanlar hakkında gerekli müeyyideleri uygulamak.*” zabitanın görevleri arasında sayılmıştır. Mezkûr Kanun’un 15’inci maddesi uyarınca belediyeler, idari sınırları içerisinde kalan bölgede yer alan reklam panoları ve tanıtıcı tabelalara ilişkin standartlar getirmek ve belirtilen standartlara uyulup uyulmadığını zabıta aracılığıyla denetleme yetkilerini haizdir. İşletme sahipleri, işletmelerinde kullanacakları tabelaları ve ticaret ünvanlarını serbestçe seçme hakkına sahip olmakla birlikte bu haklarını, mevzuata ve belediyeler tarafından belirlenen standartlara uygun şekilde kullanmakla yükümlüdürler. Bu bakımdan işletme sahipleri belirli sınırlamalara tabidir.

32. Muhatap Belediye tarafından sunulan bilgi ve belgeler incelendiğinde; Kilis Belediye Meclisi tarafından Arapça tabelaların kaldırılması yönünde alınan bir meclis kararının bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca muhatap Belediyenin zabıta ekiplerince işyeri sahiplerinin tabiiyeti fark etmeksizin tüm işyerleri ve işletmelere denetim yapıldığı, denetimlerde Standarda uygun olmayan levha ve tabelaların yalnızca Arapça dilinde olduğunun tespit edildiği, herhangi bir tabela kaldırma işleminin yapılmadığı, Standarda uygun işyerlerinde herhangi bir değişiklik yapılmasının istenilmediği, özellikle Arapça dilinde olan tabelalara yönelik kaldırma ve engellemenin söz konusu olmadığı şeklinde açıklamada bulunduğu görülmüştür. Kilis Belediyesi zabıta ekiplerinin sosyal medyaya yansıyan işyeri tabelalarına yönelik denetim görüntüleri incelendiğinde; denetimler sırasında dükkan camlarında asılı bütün yazıları Arapça olan ve Türkçe ifade içermeyen afiş ve levhaların kaldırıldığı, bir kısmı Türkçe bir kısmı Arapça olan tabelaların ise kaldırılmadığı ve işyeri sahiplerine sözlü uyarı yapılarak bu tabelaların ne şekilde

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

değiştirilmesi gerektiğinin bildirildiği, söz konusu denetim görüntülerinde Arapça dili dışında Türkçe harf içermeyen diğer yabancı dillerde herhangi bir tabelanın tespit edilemediği, Türkçe harf içermekle birlikte İngilizce kelime içeren tabelalarda ise İngilizce ifadelerin, Türkçe ifadelerin % 25'ini geçmeyecek büyüklükteki puntolarda olduğunun görüldüğü, bu tabelalara herhangi bir işlem yapılmadığı anlaşılmıştır.

33. Bu çerçevede zabıta ekiplerince tamamı Arapça olan ve Türkçe ifade içermeyen levha ve afişlerin sökülmesinin 1353 sayılı Kanun kapsamında yasal bir zorunluluk olduğu, tamamı Arapça olan ya da bir kısmı Türkçe bir kısmı Arapça olan tabelalara ilişkin ise işyeri sahiplerine öncelikle sözlü uyarı yapılarak tabelaların değiştirilmesi gerektiğinin belirtilmesinin TS 13813 Standardı ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesi, Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 10 ve 11'inci maddeleri, Kilis Belediye Başkanlığı Emir ve Yasakları Uygulama Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesi gereğince gerçekleştirilmiş olduğu, Türkçe harf içermekle birlikte İngilizce kelime içeren tabelalarda İngilizce ifadelerin, Türkçe ifadelerin % 25'ini geçmeyecek büyüklükteki puntolarda olduğu görüldüğünden bu tabelalara herhangi bir işlem yapılmadığı, Arapça dili dışında Türkçe harf içermeyen diğer yabancı dillerde herhangi bir tabelanın tespit edilememesinin muhatap Belediyenin Standarda uygun olmayan levha ve tabelaların yalnızca Arapça dilinde olduğunun tespit edildiği beyanını doğrular nitelikte olduğu değerlendirilmiştir. Neticede Kilis Belediye Meclisi tarafından Arapça tabelaların kaldırılması yönünde alınan bir meclis kararının bulunmadığı ve yapılan denetimlerde diller açısından bir fark gözetilmeyerek mevzuata uygunluğun değerlendirildiği hususu da göz önüne alındığında, Arapça ile diğer yabancı diller arasında farklı muamelede bulunulduğuna ilişkin yeterli bulguya rastlanamamıştır.

34. Yukarıda açıklanan nedenlerle, muhatap Kilis Belediyesi tarafından yürütülen Türkçe harf içermeyen tabelaların kaldırılması veya değiştirilmesi yönündeki uygulamada Arapça ile diğer yabancı diller arasında farklı bir muamelede bulunulmadığı ve resen incelemeye konu olayda dil temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Resen İncelemede AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

12/3/2025 tarihinde Muhammet Ecevit CARTİ'nin karşı oyu ile OY ÇOKLUĞUYLA karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aليان TIRYAKI
II. Başkan

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan
(Görevli)

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi

Ek: 2025/165 Kilis Belediye Başkanlığı Hakkında Yapılan Resen İnceleme Kurul Kararı Muhammet Ecevit CARTİ Karşı Oyu (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

25.04.2025

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : Kilis Belediye Başkanlığı Hakkında Yapılan Resen İnceleme Kurul Kararı
Karar Numarası : 2025/165

Somut olay bağlamında Kilis Belediyesi tarafından yapılan uygulamaların mevzuata dayalı genel bir uygulama olduğu iddia edilmesine rağmen tamamen Arapça ile yazılan tabelalara yönelik kaldırma eylemleri şeklinde gerçekleştiği; bu yönüyle uygulamaların Arapça ile diğer yabancı diller arasında farklı muamele oluşturduğu değerlendirilmektedir.

Açıklanan gerekçeyle muhatap Kilis Belediyesi tarafından yürütülen Türkçe harf içermeyen tabelaların kaldırılması veya değiştirilmesi yönündeki uygulama Arapça ile diğer yabancı diller arasında haklılaştırılmayan farklı muamele içerdiğinden çoğunluk görüşüne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Telefon No: